

Одинадцять змін у новому Законі, на які варто звернути увагу при оскарженні

Шістнадцятого жовтня 2019 року Президент підписав Закон України «Про внесення змін до Закону України “Про публічні закупівлі” та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення публічних закупівель» від 19.09.2019 № 114-IX, а 19 жовтня 2019 року даний Закон було опубліковано в газеті Верховної Ради України «Голос України». Тож у цьому номері журналу розглянемо 11 змін в оскарженні закупівель, адже нове в оскарженні запрацює з введенням в дію нової редакції Закону України «Про публічні закупівлі», тобто вже 19.04.2020.

Зміна 1

За подання скарги до органу оскарження справляється **плата через електронну систему закупівель в день подання скарги**, після чого скарга автоматично вноситься до реєстру скарг і формується її реєстраційна картка, яка разом зі скаргою автоматично оприлюднюється в електронній системі закупівель.

Отже, після введення в дію нової редакції Закону, а саме з 19.04.2020, плата за подання скарги буде проводитись автоматично з рахунка майданчика, на якому зареєстрований учасник.

Зміна 2

У разі якщо орган оскарження за результатами розгляду скарги прийме рішення про задоволення або часткове задоволення такої скарги, залишає її без розгляду у випадку, якщо замовником відповідно до цього Закону усунуто порушення, зазначені в скарзі, або прийме рішення про припинення розгляду скарги у випадку, якщо замовником відповідно до цього Закону усунуто порушення, зазначені в скарзі, то **плата за подання скарги повертається суб'єкту оскарження**, а в інших випадках — перераховується до Державного бюджету України.

Чудова новина для бізнесу, адже після введення в дію нового Закону, а саме з 19.04.2020, у разі задоволення або часткового задоволення скарги або якщо замовник усуне порушення, зазначені в скарзі, **плату за подання скарги повертатимуть скаржникові**. Проте наразі ще невідомо, якою буде плата за подання скарги. Отже, чекаємо нової постанови Кабінету Міністрів України.

Зміна 3

У разі якщо скарга внесена до реєстру скарг і щодо неї сформована реєстраційна картка,

то така **скарга не може бути відкликана**.

Ще одна цікавинка. Після того, як буде сформовано реєстраційну картку скарги, скаржник уже не матиме можливості відкликати її. Реєстраційну картку формує автоматично система після завантаження скарги та списання коштів за подання скарги з рахунка скаржника.

Зміна 4

У разі якщо замовником у межах єдиної процедури закупівлі визначені частини предмета закупівлі (лоти), то при поданні скарги щодо окремого лота (лотів) реєстраційні картки формуються за кожним лотом окремо.

Нарешті реалізоване формування реєстраційної картки скарги за лотом. Отже, можна буде уникнути проблем з оскарженням багатолотових закупівель, у замовників з'явиться можливість виконати рішення Постійно діючої адміністративної колегії Антимонопольного комітету України з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель (далі — Колегія АМКУ) за окремим лотом.

Зміна 5

Скарги, що стосуються прийнятих рішень, дії чи бездіяльності замовника, які відбулися після оцінки тендерних пропозицій учасників, подаються протягом **10 днів з дня, коли суб'єкт оскарження дізнався або повинен був дізнатися про порушення своїх прав унаслідок рішення, дії чи бездіяльності замовника, але до дня укладення договору про закупівлю**.

Чинний Закон передбачає можливість оскарження рішення замовника тільки після публікації наміру про укладення договору, тобто учасникові необхідно чекати визначення переможця закупівлі. Новий Закон надає можливість оскаржити неправомірне відхилення тендерної пропозиції учасника після оприлюднення протоколу розгляду тендерних пропозицій, що пришвидшить проведення процедури закупівлі.

Зміна 6

Строк розгляду скарги органом оскарження становить **10 робочих днів** з дати початку розгляду скарги, який **може бути аргументовано продовжено органом оскарження до 20 робочих днів**.

На сьогодні строк розгляду скарги складає 15 робочих днів, що включають 3 робочих дні для ухвалення рішення про прийняття скарги до розгляду/залишення без розгляду/припинення розгляду скарги. Даним нововведенням законотворець начебто скоротив строк розгляду скарги до 10 робочих днів, проте в Колегії АМКУ з'явиться можливість аргументовано подовжити його до 20 робочих днів.

Зміна 7

Орган оскарження має право запитувати і отримувати в електронному вигляді у замовників, учасників процедури закупівлі, контрольних органів, Уповноваженого органу, інших осіб відповідні інформацію, документи та матеріали щодо проведення процедур закупівель. Замовники, учасники процедури закупівлі, контрольні органи, Уповноважений орган, інші особи протягом 3 робочих днів з дня отримання запита повинні надіслати в електронному вигляді органу оскарження відповідні інформацію, документи та матеріали щодо проведення процедур закупівель.

Новим Законом надано можливість Колегії АМКУ запитувати та отримувати додаткову інформацію та документи, що необхідні для розгляду скарги. Надання відповіді на запит Колегії АМКУ є обов'язком, на який передбачено чіткий строк, а саме протягом 3 робочих днів з дня отримання такого запиту. Ненадання відповіді на запит призведе до отримання штрафу. Запити, інформація та документи подають в електронному вигляді.

Зміна 8

Матеріали, які суб'єкт оскарження та/або замовник вважають необхідними долучити до розгляду скарги, повинні бути подані через електронну систему закупівель не пізніше ніж за 3 (три) робочих дні до дати розгляду скарги постійно діючою адміністративною колегією (колегіями) Антимонопольного комітету України з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель.

Отже, після введення в дію нового Закону, а саме з 19.04.2020, замовникам та учасникам надано можливість долучати необхідні документи та інформацію через електронну систему не пізніше ніж за 3 (три) робочі дні до дати розгляду скарги.

Зміна 9

Якщо рішення органу оскарження, прийняте за результатами розгляду органу оскарження, не було оскаржене до суду, то таке **рішення має бути виконано не пізніше 30 днів з дня його прийняття органом оскарження**. Невиконання рішення Антимонопольного комітету України як органу оскарження за результатами розгляду скарг суб'єктів оскарження, подання яких передбачено законом, — спричинює накладення **штрафу на керівника замовника від 34 000 грн до 85 000 грн** (від двох до п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян).

У діючій редакції Закону зазначено, що рішення Колегії АМКУ є обов'язковим для виконання замовниками, проте строку на виконання рішення не передбачено. Також не є передбаченою й відповідальність за невиконання такого рішення. У зв'язку з чим у замовників є можливість для зловживання. Новим Законом законотворець уже виправив даний недолік і передбачив строк для виконання рішення Колегії АМКУ, а саме не пізніше

30 календарних днів з дня прийняття рішення у випадку, якщо таке рішення не оскаржене до суду. Також передбачено й адміністративну відповідальність у вигляді штрафу (від 34 000 грн до 85 000 грн), яку покладено саме на керівника замовника.

Зміна 10

Замовникові **забороняється** вчиняти будь-які дії та приймати будь-які рішення щодо процедури закупівлі, у тому числі приймати рішення про **відміну тендеру** чи визнання його таким, що не відбувся, відміну переговорної процедури закупівлі, укладення договору про закупівлю, крім дій, спрямованих на усунення порушень, зазначених у скарзі.

Новим Законом вже заборонено відмінити процедуру закупівлю під час оскарження. Отже, законотворець виправив прогалину у діючій редакції Закону, якою зараз користуються, подекуди і зловживають замовники.

Зміна 11

Орган оскарження за результатами розгляду скарги приймає обґрунтоване рішення, у якому зазначають у т. ч. зобов'язання відновлення процедури закупівлі з моменту попереднього законного рішення чи правомірної дії замовника.

Отже, за новим Законом Колегія АМКУ зможе зобов'язати замовника відновити процедуру закупівлі, а в учасників з'явиться можливість оскаржити відміну процедури.

Порівняння змін по оскарженню

Порівняння змін по оскарженню	
Діючий Закон України від 25.12.2015 № 922-VIII «Про публічні закупівлі»)	Новий Закон України від 19 вересня 2019 року № 114-IX «Про публічні закупівлі»)
Як справляється плата?	
За подання скарги до органу оскарження справляється плата. Наразі оплата здійснюється безпосередньо на рахунки, які розміщені на сайті АМКУ для зарахування надходжень до державного бюджету	За подання скарги до органу оскарження справляється плата через електронну систему закупівель
Яка вартість скарги?	

Товари та послуги – 5 000 грн Роботи – 15 000 грн	Планується, що буде диференційована в залежності від очікуваної вартості
Як оскаржити лоти?	
Не врегульовано Законом. З практики якщо оскаржується лот блокується уся процедура	У разі якщо замовником у межах єдиної процедури закупівлі визначені частини предмета закупівлі (лоти), при поданні скарги щодо окремого лота (лотів) реєстраційні картки формуються за кожним лотом окремо.
Чи може учасник відкликати скаргу?	
Орган оскарження приймає рішення про припинення розгляду скарги в разі, якщо: скаргу відкликано суб'єктом оскарження	У разі якщо скарга внесена до реєстру скарг і щодо неї сформована реєстраційна картка, така скарга не може бути відкликана.
Строки подання скарги, що змінилося?	
Скарги, що стосуються прийнятих рішень, дії чи бездіяльності замовника, які відбулися після оцінки пропозицій учасників, подаються протягом 10 днів з дня оприлюднення на веб-порталі Уповноваженого органу повідомлення про намір укласти договір, але до дня укладення договору про закупівлю.	Скарги, що стосуються прийнятих рішень, дії чи бездіяльності замовника, які відбулися після оцінки тендерних пропозицій учасників, подаються протягом десяти днів з дня, коли суб'єкт оскарження дізнався або повинен був дізнатися про порушення своїх прав унаслідок рішення, дії чи бездіяльності замовника, але до дня укладення договору про закупівлю.
Чи повертаються кошти скаржникам?	
Не повертається	У разі якщо орган оскарження за результатами розгляду скарги приймає рішення про: задоволення або часткове задоволення такої скарги; залишає її без розгляду у випадку, якщо замовником відповідно до цього Закону усунуено порушення, зазначені в скарзі; або приймає рішення про припинення розгляду скарги у випадку, якщо замовником відповідно до цього Закону усунуено порушення, зазначені в скарзі, Плата за подання скарги повертається суб'єкту оскарження.
Строки розгляду скарги	

<p>Строк розгляду скарги органом оскарження становить 15 робочих днів з дати початку розгляду скарги.</p>	<p>Строк розгляду скарги органом оскарження становить 10 робочих днів з дати початку розгляду скарги, який може бути аргументовано продовжено органом оскарження до 20 робочих днів.</p>
<p>Відміна процедури під час оскарження</p>	
<p>Замовнику забороняється вчиняти будь-які дії та приймати будь-які рішення щодо закупівлі, у тому числі укладення договору про закупівлю, крім дій, спрямованих на усунення порушень, зазначених у скарзі. Відміна можлива.</p>	<p>Замовнику забороняється вчиняти будь-які дії та приймати будь-які рішення щодо процедури закупівлі, у тому числі приймати рішення про відміну тендера чи визнання його таким, що не відбувся, відміну переговорної процедури закупівлі, укладення договору про закупівлю, крім дій, спрямованих на усунення порушень, зазначених у скарзі.</p>
<p>Орган оскарження може запитувати інформацію від замовників та учасників?</p>	
<p>Не передбачено</p>	<p>Для розгляду скарг орган оскарження має право запитувати і отримувати в електронному вигляді у замовників, учасників процедури закупівлі, контролюючих органів, Уповноваженого органу, інших осіб відповідні інформацію, документи та матеріали щодо проведення процедур закупівель. Замовники, учасники процедури закупівлі, контролюючі органи, Уповноважений орган, інші особи протягом трьох робочих днів з дня отримання запиту повинні надіслати в електронному вигляді органу оскарження відповідні інформацію, документи та матеріали щодо проведення процедур закупівель.</p>
<p>Чи можна долучити додаткові матеріали до скарги?</p>	
<p>Суб'єкт оскарження та замовник можуть надавати висновки експертів і спеціалістів, які володіють спеціальними знаннями. Висновки таких представників державних органів, експертів та спеціалістів оприлюднюються в електронній системі закупівель та долучаються до матеріалів справи про розгляд скарги. Строк не передбачений.</p>	<p>Матеріали, які суб'єкт оскарження та/або замовник вважають необхідними долучити до розгляду скарги, повинні бути подані через електронну систему закупівель не пізніше ніж за три робочі дні до дати розгляду скарги постійно діючою адміністративною колегією (колегіями) Антимонопольного комітету України з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель.</p>

Чи обов'язково виконувати рішення органу оскарження?	
Рішення органу оскарження набирають чинності з дня їх прийняття та є обов'язковими для виконання замовниками, особами, яких вони стосуються.	Рішення органу оскарження набирають чинності з дня їх прийняття та є обов'язковими для виконання замовниками, особами, яких вони стосуються. Якщо рішення органу оскарження, прийняте за результатами розгляду органу оскарження, не було оскаржене до суду, таке рішення має бути виконано не пізніше 30 днів з дня його прийняття органом оскарження.
Яка відповідальність за невиконання рішення?	
Не передбачена	Невиконання рішення Антимонопольного комітету України як органу оскарження за результатами розгляду скарг суб'єктів оскарження, подання яких передбачено законом, – тягне за собою накладення штрафу на керівника замовника: 34 000,00-85 000,00 грн

Висновок

Зважаючи на вищевикладене, можна дійти висновку, що новий Закон заповнює правові прогалини в діючому наразі Законі України «Про публічні закупівлі», з якими стикаються як замовники, так і учасники. Це має покращити сферу закупівель та зменшити можливості для зловживання замовниками службовим становищем. Проте, беручи до уваги заборону відкликати скаргу учасника, буде збільшено навантаження на Колегію АМКУ. Порушується принцип захисту прав та охоронюваних Законом інтересів учасника, бо якщо скаргу внесено до реєстру скарг і щодо неї сформовано реєстраційну картку, то така скарга не може бути відкликана.

Також, зверніть увагу, як і сьогодні, так само і за новим Законом, оскарження до Колегії АМКУ можливе тільки щодо процедур закупівель. Незважаючи на те, що новий Закон врегулює питання проведення замовниками спрощених закупівель з використанням електронної системи закупівель, такі аукціони на допорогові суми, не є процедурами закупівлі в розумінні Закону, та їхнє оскарження до Колегії АМКУ Законом не передбачено.

Отже, готуємося працювати за новим Законом з урахуванням змін в оскарженні процедур закупівель.

На порталі radnuk.com.ua можна ознайомитись із такими публікаціями щодо оскарження:

«Оскаржуємо по-старому та по-новому, прийнято нові розміри та порядок здійснення оплати за скарги»;

«Інформація в документах, яку не вимагали, як підстава для відхилення»;

«Пропозиція учасника із “чорного списку” Антимонопольного комітету: відхилити чи прийняти до розгляду?»;

«Лайфхаки позовів проти рішень органів Антимонопольного комітету України»;

«Внесення плати за подання скарги. На що особливо слід звернути увагу учасникам-нерезидентам»;

«Шість ситуацій з практики оскарження щодо наявності в учасників антикорупційної програми»;

«Виконання рішення органу оскарження».